

วารสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการมาตรฐาน

... เกษตรกรรม ... (Agriculture)

- ThaiGAP / Global G.A.P.
- บัญชีมาตรฐาน...ตาม พรบ.
- BEST PRACTICE : หัวใจสำคัญของการผลิตอาหาร
"Food Safety" บริษัท กำแพงแสน คอมเมอร์เชียล จำกัด

April-June 2008

สารบัญ

03

ภาชนะบรรจุสารเคมีเกษตร...
หมดแล้วไปไหน???

10

GLOBAL G.A.P.

17

Our News and Activities

06

มาตรฐาน ThaiGAP

12

ปุ๋ยเคมีมาตรฐาน
ตามพระราชบัญญัติปุ๋ย

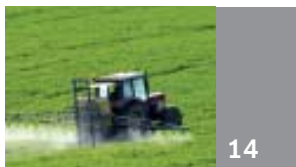
18

ยุคทองของชาวนา

08

บริษัท กำแพงแสน คอมเมอร์เชียล
จำกัด กับ นโยบาย Food Safety

14

ระเบียบการนำเข้าสินค้า
เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร

About Us

สถาบันรับรองมาตรฐาน
ไอเอสโอ ได้รับมอบหมายภารกิจจาก
สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
กระทรวงอุตสาหกรรม ในการดำเนิน
โครงการสร้างระบบข้อมูล องค์ความรู้
และการเตือนภัยด้านมาตรฐานระบบ
การจัดการ แก่ธุรกิจอุตสาหกรรมและ
หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้สนใจ
สามารถสมัครเพื่อขอรับวารสาร
MASCIIntelligence เป็นประจำได้
โดยเขียนชื่อ - ที่อยู่ พร้อมหมายเลข
โทรศัพท์ แล้ว Fax กลับมาที่หมายเลข
02-617-1708 โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ

ฝ่ายหน่วยตรวจ สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ

หลากหลายประเทศทั่วโลกกำลังหันเหจากกับสถานการณ์ขาดแคลนอาหารและพลังงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าวที่มีราคาสูงขึ้น หนึ่งในหลายๆ ปัจจัยที่ผลักดันราคาข้าวสูงขึ้น คือ การที่หลายประเทศผู้ส่งออกข้าวรายสำคัญ อาทิ จีน อินเดีย อียิปต์ เวียดนาม กัมพูชา ระบุการส่งออกเป็นการชั่วคราวหรือไม่ก็นำมาตรวจการกักตุนใช้สักระยะหนึ่งก่อนการส่งออกเพื่อหลีกเลี่ยงภาวะขาดแคลนข้าวภายในประเทศ นอกจากนี้ ภาวะภัยแล้งและการปรับเปลี่ยนพื้นที่เพาะปลูกข้าว มาปลูกพืชพลังงาน ยังทำให้ผลผลิตข้าวลดลง การขยับราคาสูงขึ้นของเชื้อเพลิงและปุ๋ยซึ่งส่งผลต่อต้นทุนการปลูกข้าว ไม่เพียงเท่านั้นในแง่อุปสงค์ ยังพบว่าประชากรในหลายประเทศเช่น จีนและแอฟริกา ซึ่งมีรายได้สูงขึ้น ได้หันมานิยมบริโภคข้าวมากขึ้นด้วยเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลดันราคาข้าวให้ทะยานสูง

MASCIIntelligence ฉบับนี้ ขอนำเสนอหลากหลายสาระความรู้เกี่ยวกับด้าน "เกษตรกรรม (Agriculture)" อาทิ ความรู้เกี่ยวกับปุ๋ยเคมีตามพระราชบัญญัติปุ๋ย มาตรฐานด้านการเกษตร: ThaiGAP และ Global G.A.P. ตลอดจนระเบียบการนำเข้าสินค้าเกษตรกรรมของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ และบทสัมภาษณ์ชาวนาผู้ยังคงรักษาอาชีพของบรรพบุรุษตนไว้อย่างเหนียวแน่น กับวิถีการดำเนินการที่เป็นแบบอย่างที่ดี

นอกจากนี้ MASCIIntelligence มีโอกาสได้เข้าสัมภาษณ์ คุณชูศักดิ์ ชื่นประโยชน์ ประธานกรรมการ บริษัทกำแพงแสน คอมเมอร์เชียล จำกัด เกี่ยวกับ "นโยบาย Food Safety" ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการผลิตอาหาร หากท่านผู้อ่านมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง คณะผู้จัดทำ MASCIIntelligence ขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ท่านผู้อ่านพบกันใหม่ฉบับหน้าครับ

Jongrak@masci.or.th

ภาษาบรรจุมีเกษตร... หมดแล้วไปไหน ???

มีเหตุผลหลายประการที่เกษตรกรยังจำเป็นต้องตัดสินใจใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ซึ่งเหตุผลหลักที่สำคัญคือ เกษตรกรกลัวผลผลิตของตนเองจะเสียหายจนไม่สามารถนำไปจำหน่ายได้ เมื่อศัตรูพืชเข้าทำลายผลผลิตของตน ดังนั้นเกษตรกรจึงตัดสินใจว่าต้องฉีดพ่นยาเคมี เพื่อระงับความเสี่ยงดังกล่าว ซึ่งการใช้สารเคมีที่ถูกต้องและปลอดภัยต่อตนเอง ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม เกษตรกรจะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ดังนี้ วิธีการใช้สารเคมีที่ถูกต้อง ถูกวิธี การเว้นระยะการฉีดพ่น ก่อนการเก็บเกี่ยว (Post Harvest Interval : PHI) การคำนวณการผสมสารฯ วิธีการผสมสารฯ และเมื่อใช้หมดแล้วเกษตรกรต้องพึงปฏิบัติตามข้อแนะนำในการกำจัดภาษาบรรจุอย่างเคร่งครัด

และถ้ามีการประเมินจำนวนขวดเปล่าที่เกษตรกรในประเทศไทยใช้แล้วทิ้งไป จากข้อมูลจำนวน ครัวเรือนที่ทำการเกษตร 12 ล้านครัวเรือน โดยเฉลี่ยต่อครอบครัว พบว่า มีการใช้ขวดสารเคมีทั้งหมดไป 6 ขวดต่อปี แล้วขวดเหล่านั้นจะถูกจัดการอย่างไร มีหน่วยงานหรือองค์กรใดบ้างในประเทศไทย ที่มีหน้าที่ในการจัดการฯ

บทความนี้เขียนขึ้นเพื่อนำเสนอให้ผู้บริโภคทุกคนมีส่วนร่วมรับทราบและเพื่อเป็นช่องทางหนึ่งที่จะกระตุ้นให้ ภาครัฐมองเห็นความสำคัญ และทำหน้าที่ให้เกิดความตระหนักในพื้นที่ที่ตนดูแลรับผิดชอบโดยตรง

เกษตรกรใช้สารเคมีเกษตรเพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืช ซึ่งบรรจุในภาษาบรรจุหลากหลาย ขนาด เมื่อเกษตรกรใช้สารเคมีหมดไป ภาษาบรรจุนั้นก็ถูกทิ้งหรือถูกทำลายด้วยวิธีต่างๆ ถ้าเป็นกล่องกระดาษ กล่องเปล่ามันอาจถูกเหยียบทิ้งไปรอบๆ แปลง หรือทิ้งลงถังขยะปะปนกับขยะ อื่นๆ หรือในบางกรณีอาจถูกรวบรวมเพื่อเผาพร้อมกับขยะอื่นๆ ถ้าเป็นขวดพลาสติกหรือขวดแก้ว เกษตรกรก็จะเก็บรวบรวมไว้แล้วขายชั่งกิโลตามร้านรับซื้อของเก่า ขวดบรรจุสารเคมีเกษตรที่เป็น พลาสติก จะถูกนำไปคัดแยกและล้าง และรวมกับขวดพลาสติกอื่นๆ และจะถูกนำส่งเข้าเครื่องดัดยอย เป็นชิ้นๆ รวมกันเพื่อนำไปหลอมและขึ้นรูปเป็นภาษาบรรจุต่างๆ ต่อไป

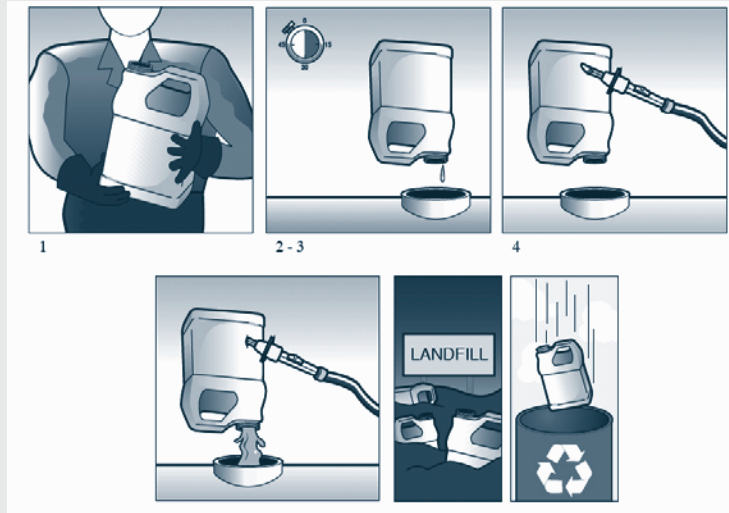
ภาพที่ 1
การทำลายภาษาบรรจุมีเกษตร
โดยใช้เตาเผา

วิธีปฏิบัติดังกล่าวแม้ เป็นวิธีที่ง่าย และสะดวกกับเกษตรกร แต่เป็นวิธีปฏิบัติ ที่ไม่เหมาะสม และการรับรองจากภาครัฐ ในส่วนของ G.A.P. ประเทศไทยก็ยังไม่ได เน้นการจัดการภาษาบรรจุมีเกษตรที่ใช้ แล้วอย่างเข้มงวดมากนัก ในขณะที่ข้อ กำหนดของมาตรฐานต่างประเทศ เช่น GLOBAL G.A.P. ได้กำหนดไว้ชัดเจนและ เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติซึ่งได้ระบุไว้ดังนี้

- เกษตรกรต้องไม่นำภาษาบรรจุมีเกษตรมาใช้ใหม่ กำจัดศัตรูพืชที่ใช้หมดแล้ว มาใช้ใหม่ ในกรณีนี้จำเป็นต้องใช้ภาษาเดิมเพื่อ ใส่สารเคมีเดิม และนำไปผสมเพื่อใช้ในพื้นที่ใหม่ ต้องมีการปฏิบัติอย่าง ระวัง และต้องมีฉลากเดิมติดอยู่ หรือมีข้อมูลสำคัญแสดงว่าเป็นสารอะไร เพื่อป้องกันไม่ให้หยิบผิด หรือนำไปใช้ผิด
- ในฟาร์มที่มีการใช้สารเคมี ต้องมีการ กำหนดพื้นที่เพื่อการกำจัดภาษาบรรจุเปล่า ซึ่งบริเวณดังกล่าวต้องอยู่ในบริเวณที่ไม่ กระบดคนหรือสัตว์เลี้ยง หรือถ้าใน กรณีที่ไม่มีบริเวณดังกล่าวก็ให้เก็บในถุงหรือถัง เพื่อการนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี

- พื้นที่ที่กำหนดไว้ในการกำจัดภาชนะเปล่า ต้องไม่เกิดความเสี่ยงในการปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม เช่นอยู่ใกล้แหล่งน้ำ หรืออยู่ใกล้แหล่งอาศัยของสัตว์และพืชธรรมชาติและการกำจัดโดยใช้เตาเผาขนาดเล็ก ก็สามารถทำได้ (ตัวอย่างเตาเผาในภาพที่ 1)
- ถ้ามีระบบการเก็บรวบรวมโดยหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเป็นทางการอยู่ในอำเภอนั้นๆ เกษตรกรหรือผู้ประกอบการต้องเข้าร่วมในระบบกำจัดภาชนะเปล่า
- ในระบบการเก็บรวบรวม เพื่อนำไปกำจัด ต้องมีป้ายแสดง ว่าเป็นบริเวณเก็บภาชนะเปล่าของชาวสารเคมี
- ผู้ทำการผสมสารเคมี เมื่อใช้หมดภาชนะบรรจุสารเคมีต้องล้างด้วยน้ำเปล่า 3 ครั้ง หรือใช้อุปกรณ์ล้างที่มีแรงดัน (วิธีการล้างแสดงในภาพที่ 2)
- ในการล้างภาชนะบรรจุสารเคมี (ที่มีการล้าง 3 ครั้ง) น้ำล้างให้นำกลับมาใส่ในถังฉีดพ่นตามข้อแนะนำ อย่างเคร่งครัด
- เกษตรกรต้องปฏิบัติตามขั้นตอนหรือข้อแนะนำในท้องถิ่น หรือตามเอกสารแนะนำของสมาคมอารักขาพืช อย่างเคร่งครัด
- ในกรณีที่สารเคมีหมดอายุ ให้เก็บไว้ในที่ที่ปลอดภัย และมีข้อความระบุเพื่อป้องกันไม่ให้นำไปใช้อีก

ภาพที่ 2 ภาชนะบรรจุสารเคมี เมื่อเทจนหมดลงในถังฉีดพ่นขนาดใหญ่ ในกรณีที่ฉีดล้างด้วยเครื่องฉีดพ่นแรงดัน ให้ฉีดพ่นล้างลงไปในถังผสม หลังจากนั้นก็นำภาชนะเปล่าไปกำจัด (ภาพจาก Perdue Pesticide Programme)

ในสหรัฐอเมริกา โครงการการให้ความรู้และถ่ายทอดวิธีการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ในการนำพลาสติกมาใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle) โดยรวบรวมขวดพลาสติกเปล่าซึ่งมีข้อกำหนดว่า

- 1) ต้องล้างสะอาด
 - 2) ฝาปิดภาชนะที่ไม่ใช่พลาสติกประเภท Recycle ต้องเอาออกไปไม่นำมาปนกัน
 - 3) เอาฉลากหรือพลาสติกที่อาจมีห่อหุ้มขวดอยู่ออกให้หมด จากนั้นก็ลำเลียงเข้าไปสู่ระบบการตัดและหลอมทำเม็ดพลาสติกเพื่อขึ้นรูปเป็นภาชนะใช้สอยต่างๆ ต่อไป
- ทั้งนี้จะมีข้อความที่ระบุไว้ว่า

“ภาชนะนี้มีส่วนประกอบจากขวดบรรจุสารเคมีเกษตรกรที่ทำการรวบรวมโดยเกษตรกรและบุคคลที่ตระหนักในการช่วยรักษาสีเขียวแวดล้อม”

นอกจากนี้ขวดพลาสติก อาจนำมาเป็นเชื้อเพลิง ในการทำกระถางปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ทำแผงรั้วบ้าน ทำเป็นแผ่นป้ายตามถนน หรือใช้ในฟาร์ม หรือทำท่อน้ำทิ้ง ทั้งนี้ต้องการการนำร่องโครงการเพื่อการศึกษาระบบและการลงทุนในเบื้องต้น

การนำมาตรฐาน G.A.P. มาปฏิบัติ และมีการรับรอง G.A.P. ของกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ กับการศึกษามาตรฐานของ GLOBAL G.A.P. และนำมาประยุกต์ใช้ให้เป็น รูปธรรม ย่อมส่งผลดีต่อการพัฒนาระบบผลิตทางการเกษตรของประเทศ แม้ว่าขณะนี้ ยังไม่สามารถตกลงได้ว่า หน่วยงานใดรับผิดชอบในการปฏิบัติในพื้นที่หนึ่งๆ ก็ตาม แต่ผู้เขียนบทความนี้ก็คาดหวัง ว่าอาจเกิดความร่วมมือหรือเกิดโครงการศึกษาแบบการ จัดการขวดสารเคมีเปล่าให้ถูกต้อง และมีทางออกให้แก่เกษตรกร ที่ต้องการระบบกำจัด เพื่อเอื้อต่อการปฏิบัติที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมของประเทศ

เอกสารอ้างอิง

1. www.GlobalGAP.org
2. <http://www.ces.perdue.edu.new>
3. GLOBALGAP Pilot Project Ghana: Training Material April 2008

มาตรฐาน ThaiGAP

G.A.P. (Good Agricultural Practice) หรือเกษตรที่ดีที่เหมาะสม เป็นมาตรฐานระดับพื้นฐานทางการเกษตรที่เกษตรกรทุกคนควรปฏิบัติ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปลอดภัย

แต่ปัจจุบันประเทศต่างๆ ได้มีการนำมาตรฐาน G.A.P. มาใช้ในการกีดกันทางการค้า โดยเพิ่มข้อกำหนดอื่นๆ ที่ไม่ใช่ข้อกำหนดทางการปฏิบัติการเกษตรเข้ามาในมาตรฐาน อาทิ ด้านสิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการพนักงาน ขอร้องเรียนลูกค้า โดยกำหนดเป็นมาตรฐานการนำเข้าสินค้าทางการเกษตรของประเทศ หรือกลุ่มสมาชิกของตนเอง เช่น มาตรฐาน GLOBAL G.A.P. มาตรฐาน GLOBAL G.A.P. เป็นมาตรฐานทางการค้าที่สำคัญ และเป็นมาตรฐานต้นแบบสำหรับการทำมาตรฐานเกษตรของประเทศต่างๆ โดยประเทศทางการเกษตรส่วนใหญ่ได้มีการนำมาตรฐาน GLOBAL G.A.P. มาใช้เป็นมาตรฐานในการผลิต เพราะผลผลิตทางการเกษตรที่ได้รับการรับรองคุณภาพและความปลอดภัยตามมาตรฐาน GLOBAL G.A.P. จะสามารถส่งออกผลผลิตไปยังตลาดของกลุ่มประเทศในยุโรปได้ และนอกจากนี้ บางประเทศยังได้สร้างมาตรฐานของตนเองขึ้นมาให้อยู่ในระดับเดียวกับ GLOBAL G.A.P. โดยใช้กระบวนการการเทียบเคียงมาตรฐานของตนเอง (Benchmark) กับ GLOBAL G.A.P. ซึ่งทาง GLOBAL G.A.P. จะเป็นผู้รับรองการเทียบเคียงมาตรฐานเอง เช่น มาตรฐาน China G.A.P. มาตรฐาน Japan G.A.P. และมาตรฐาน ThaiGAP เป็นต้น เพื่อให้เกิดการยอมรับอย่างเป็นรูปธรรมว่ามาตรฐานดังกล่าวทำให้กระบวนการผลิตมีคุณภาพและสอดคล้องกับมาตรฐาน GLOBAL G.A.P. โดยมาตรฐานที่ผ่านการ Benchmark จะได้รับการยอมรับจากผู้ค้าปลีกในยุโรปและประเทศต่างๆ ว่ามีความทัดเทียมกับมาตรฐาน GLOBAL G.A.P.

มาตรฐาน ThaiGAP

ในปี 2550 สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยได้ร่วมมือกับ กลุ่มคลัสเตอร์ภาคตะวันตก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และสำนักความร่วมมือทางวิชาการของเยอรมัน (GTZ) ได้จัดทำมาตรฐาน ThaiGAP ขึ้นมา โดยกลุ่มคลัสเตอร์ภาคตะวันตก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นผู้เตรียมการด้านข้อกำหนดกฎระเบียบของ ThaiGAP และจัดหาผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบมาตรฐาน และ GTZ จะเป็นผู้นำในการจัดรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อการขอรับการรับรองแบบกลุ่ม (GLOBAL G.A.P. group certification) หรือ GLOBAL G.A.P. Option 2 เนื่องจากการดำเนินงานในระยะแรกทาง ThaiGAP จะให้การรับรองแบบกลุ่ม เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบรับรองมาตรฐานแก่เกษตรกร ซึ่งมาตรฐาน ThaiGAP เป็นมาตรฐานของเอกชน และมาจากการเทียบเคียงมาตรฐานกับ GLOBAL G.A.P. ซึ่งข้อบ่งชี้ที่ทำการเทียบเคียงในระยะแรก คือ ผักและผลไม้ และขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการในขั้นตอนของการเทียบเคียงมาตรฐาน

มาตรฐาน ThaiGAP (ข้อบ่งชี้ผักและผลไม้) มีเนื้อหาและข้อกำหนดที่เหมือนกับมาตรฐาน GLOBAL G.A.P. ซึ่งประกอบไปด้วย การตรวจสอบย้อนกลับ การตรวจประเมินภายใน การบันทึก พันธุ์พืช การจัดการดินและวัสดุปลูก การจัดการปุ๋ย ระบบการจัดการน้ำ การใช้สารเคมีที่ถูกต้อง การเก็บเกี่ยวผลผลิต การดูแลหลังเก็บเกี่ยว การจัดการสิ่งแวดล้อม สุขลักษณะ สุขอนามัยและสวัสดิการพนักงาน และการจัดการข้อร้องเรียนของลูกค้า แต่ในส่วนของการปฏิบัติมาตรฐาน ThaiGAP จะมีมิติความที่สอดคล้องกับการปฏิบัติของเกษตรกรไทย และกฎหมายของประเทศไทย เช่น ในเรื่องพันธุ์พืช ทางมาตรฐาน GLOBAL G.A.P. เกษตรกรสามารถปลูกพืช GMO ได้ แต่มาตรฐาน ThaiGAP ไม่อนุญาตให้ปลูกพืช GMO เนื่องจากกฎหมายของประเทศไทยไม่อนุญาต เป็นต้น

โดยกลุ่มเป้าหมายของ ThaiGAP ในการดำเนินการระยะแรก คือ กลุ่มเกษตรกรที่รวมตัวกันอยู่ในรูปแบบของคลัสเตอร์ใน 5 ภาคของประเทศไทย คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้ โดยมีจำนวน 8 คลัสเตอร์ ดังนี้

ภาคเหนือ	เชียงใหม่ พิษณุโลก
ภาคตะวันออก	จันทบุรี
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ขอนแก่น นครราชสีมา
ภาคตะวันตก	นครปฐม
ภาคใต้	เพชรบุรี ชุมพร

ซึ่งทาง ThaiGAP มีโครงการส่งเสริมและพัฒนา SMEs แก่คลัสเตอร์ทั้ง 5 ภาคนี้ เพื่อส่งเสริมการนำมาตรฐาน ThaiGAP ไปปฏิบัติ โดยมีแนวทางในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดทำต้นแบบระบบเอกสารให้แก่กลุ่มเกษตรกร (Quality Manual for Farmer Group) เพื่อการรับรองแบบกลุ่ม
2. จัดทำระบบควบคุมภายในให้แก่กลุ่มเกษตรกร (Internal Audit) เพื่อการรับรองแบบกลุ่ม
3. การนำไปปฏิบัติ (Implementation)
 - การฝึกอบรมการทำ curriculum/standardized และ standardized หลักสูตรการสอน เช่น IPM การใช้สารเคมี ฯลฯ
 - สร้างกลไกสนับสนุนด้าน สิ่งแวดล้อมการจัดเก็บวัสดุเหลือใช้ทางกายภาพ ครอบกฏหมายบังคับใช้ ให้นำภาชนะบรรจุกลับมา refund กับบริษัทผู้ผลิตหรือร้านค้าเคมีทางการเกษตร
 - ร่วมกันทำ value chain ให้ปลอดภัย เชื่อมโยงระหว่างสินค้านำเข้าและส่งออก
 - พัฒนาระบบการรับรองแปลง GAP ให้อยู่ในรูปแบบรายแปลง (มีหลายพืช) และสนับสนุนระบบผลิตแบบกลุ่มที่สามารถควบคุมความปลอดภัยด้านอาหารตามข้อกำหนด
 - ตั้ง National Technical Working group ระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สภาหอการค้าไทย ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยให้มีความหลากหลายภายใต้สำนักงานกฤษฎีกา

ทำไมต้องมีมาตรฐาน ThaiGAP

เนื่องจากการส่งออกผักและผลไม้ไปยังกลุ่มประเทศยุโรป ญี่ปุ่น และจีน ในปัจจุบันผลผลิตที่ส่งออกจะต้องได้รับมาตรฐาน GLOBAL G.A.P. ทำให้ผู้ส่งออกที่จะส่งออกไปประเทศดังกล่าว จะต้องขอการรับรอง ซึ่งค่าใช้จ่ายในการรับรอง GLOBAL G.A.P. มีค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง เพราะผู้ส่งออกต้องจ้างผู้ตรวจสอบ GLOBAL G.A.P. จากต่างประเทศ หรือหน่วยรับรองของต่างประเทศ และต้องเสียค่าธรรมเนียมในการขอการรับรองให้กับ GLOBAL G.A.P.

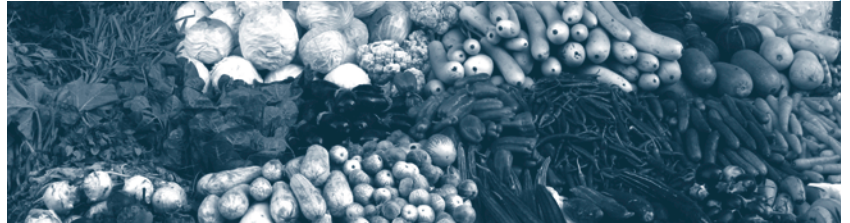
แต่มาตรฐาน ThaiGAP ซึ่งเมื่อเทียบเคียงมาตรฐานกับ GLOBAL G.A.P. แล้วนั้น ThaiGAP จะเป็นมาตรฐานทางการเกษตรเทียบเท่าระดับสากล กล่าวคือ เกษตรกร หรือผู้ผลิตที่ได้รับการรับรอง ThaiGAP ก็เสมือนกับการได้รับการรับรอง GLOBAL G.A.P. แต่ค่าใช้จ่ายในการขอการรับรองจะถูกกว่าการรับรอง GLOBAL G.A.P. เพราะ ThaiGAP จะให้มีการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานโดยหน่วยงานตรวจสอบภายในประเทศ เพื่อลดค่าใช้จ่ายด้านผู้ตรวจสอบ และค่าธรรมเนียมในการรับรองผู้ขอการรับรองจะเสียค่าธรรมเนียมในการรับรองให้กับสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ซึ่งจะมีราคาที่ถูกกว่าทาง GLOBAL G.A.P. ดังนั้นมาตรฐาน ThaiGAP จึงเป็นการช่วยเหลือผู้ส่งออกและเกษตรกรรายย่อยในประเทศ และเป็นการส่งเสริมการส่งออกด้วย นอกจากนี้ในอนาคต ThaiGAP จะมีการขยายขอบข่ายในการรับรองสินค้าเกษตรประเภทอื่น เช่น ข้าว ปศุสัตว์ และประมง อีกด้วย

Web site ที่เกี่ยวข้อง

- www.thaigap.com
- www.thaieurope.net
- www.globalgap.org

ThaiGAP®
Safe and Sustainable Agriculture and
Food from Thailand to the World.
A Private and Public Partnership.

บริษัท กำแพงแสน คอมเมอร์เชียล จำกัด กับ นโยบาย Food Safety

นโยบายอาหารปลอดภัย (Food safety) ถือเป็นนโยบายหลักของบริษัทกำแพงแสน คอมเมอร์เชียล จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทส่งออกผักและผลไม้ชั้นนำของประเทศไทย **คุณชูศักดิ์ ชื่นประโยชน์ ประธานบริษัทกำแพงแสน คอมเมอร์เชียล** จำกัด ได้กล่าวไว้ว่า "ในธุรกิจทางด้านอาหาร เราอยากองแค่ทำอะไรจะขายได้มากขึ้นหรือได้ราคาดีขึ้น แต่ให้คิดว่าเราจะทำอย่างไร จึงจะผลิตสินค้าที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคได้ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการผลิตอาหาร เมื่อเราผลิตสินค้าที่ปลอดภัยและมีคุณภาพลูกค้าก็จะมีเชื่อมั่นในสินค้าของเรา ทุกๆ อย่างก็จะตามมาเอง" จากแนวความคิดนี้และนโยบายของบริษัทฯ ทำให้บริษัทฯ ได้ทำการพัฒนาระบบการผลิตตั้งแต่แปลงปลูกไปจนถึงการบรรจุในโรงงานที่ได้มาตรฐานสากล ซึ่งบริษัทฯ ได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP HACCP และBRC (High level) ในการผลิตในระดับโรงงาน และ มาตรฐาน EUREPGAP (GLOBAL G.A.P.) ในระดับแปลง

โดยในปี 2002 บริษัทฯ ได้ทำการผลิตและได้การรับรองการผลิตตามมาตรฐาน EUREPGAP เป็นครั้งแรก ซึ่งถือว่าบริษัท กำแพงแสน คอมเมอร์เชียล จำกัด เป็นบริษัทส่งออกผักและผลไม้รายแรกๆ ของประเทศไทยที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน EUREPGAP ซึ่งในปี 2007 EUREPGAP ได้เปลี่ยนเป็น GLOBAL G.A.P.) และบริษัทฯ ยังได้มีการส่งเสริมและให้ความรู้ทางด้าน EUREPGAP และเทคนิคในการเกษตรที่ปลอดภัยแก่เกษตรกรที่ส่งผลผลิตให้กับทางบริษัทฯ (contract farming) อีกด้วย และในปี 2005 บริษัทฯ ก็ได้รับการรับรอง EUREPGAP แบบกลุ่มเป็นครั้งแรก และในการขอการรับรองระบบมาตรฐานต่างๆ ของบริษัทฯ รวมทั้งการรับรองมาตรฐาน EUREPGAP ทางบริษัทจะเลือกใช้หน่วยรับรอง (CB) ที่มีคุณภาพเท่านั้น ถึงแม้ค่าใช้จ่ายในการรับรองจะสูงก็ตาม โดยคุณชูศักดิ์ ได้กล่าวถึงเหตุผลในความจำเป็นที่ต้องเลือกใช้ CB ที่มีคุณภาพว่า "ถ้าเราเลือกหน่วยรับรองที่มีคุณภาพ เป็นที่เชื่อถือ เราก็จะได้ของดี ผู้ซื้อสินค้าของเราก็สบายใจ และเชื่อมั่นในสินค้าของเรามากขึ้น แต่ถ้าเลือกหน่วยรับรองที่ไม่ดีก็จะเป็นการลงทุนที่เสียเปล่า และอย่าคิดเพียงแค่ว่าขอให้ได้ใบรับรอง แต่ให้คิดว่าเมื่อได้รับการรับรองแล้ว สินค้าของเราจะต้องมีคุณภาพที่ดีขึ้นด้วย"

เนื่องจากบริษัท กำแพงแสน คอมเมอร์เชียล จำกัด เป็นบริษัทแรกๆ ที่เริ่มทำมาตรฐาน EUREPGAP จึงทำให้พบปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำระบบ EUREPGAP ในระยะแรก ดังนี้

1. เกษตรกรยังไม่เข้าใจในระบบการผลิต EUREPGAP และระบบการบันทึก
2. ข้อกำหนดเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งยากต่อการนำไปใช้ เนื่องจากมีการแปลและการตีความที่ไม่เหมือนกัน
3. ค่าใช้จ่ายในการรับรองสูง เนื่องจากต้องจ้างผู้ตรวจประเมินมาจากต่างประเทศแต่ในปี 2007 ทาง GLOBAL G.A.P. ได้มีความร่วมมือกับสำนักความร่วมมือทางวิชาการของเยอรมัน (GTZ) และกลุ่มคัลส์เตอร์ภาคตะวันตก ในเรื่องการแปลและการตีความข้อกำหนด GLOBAL G.A.P. ให้เป็นภาษาไทย ทำให้ปัญหาในเรื่องการแปลและการตีความที่ไม่เหมือนกันได้ถูกแก้ไข และเกษตรกรมีความเข้าใจในการทำระบบเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังมีการสนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมการผลิตอาหารปลอดภัย เช่น การเข้าร่วมโครงการ Introducing Improved Food Safety Standards in the Fresh Fruit and Vegetable Sector ซึ่งเป็นการสนับสนุนการรับรอง EUREPGAP แบบกลุ่ม ของ GTZ ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และการเข้าร่วมโครงการการจัดทำมาตรฐานThaiGAP ของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย โดยคุณชูศักดิ์ ชื่นประโยชน์ ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหาร ThaiGAP ด้วย ซึ่งคุณชูศักดิ์ ได้กล่าวว่า "มาตรฐาน ThaiGAP เป็นมาตรฐานที่เทียบเท่ากับมาตรฐาน GLOBAL G.A.P. และใช้แบบตรวจประเมิน (Check List) เหมือนกับ GLOBAL G.A.P. แต่มีค่าใช้จ่ายในการรับรองที่ถูกกว่า ดังนั้นในอนาคตทางบริษัทฯ มีนโยบายที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรที่ส่งผลผลิตให้กับทาง

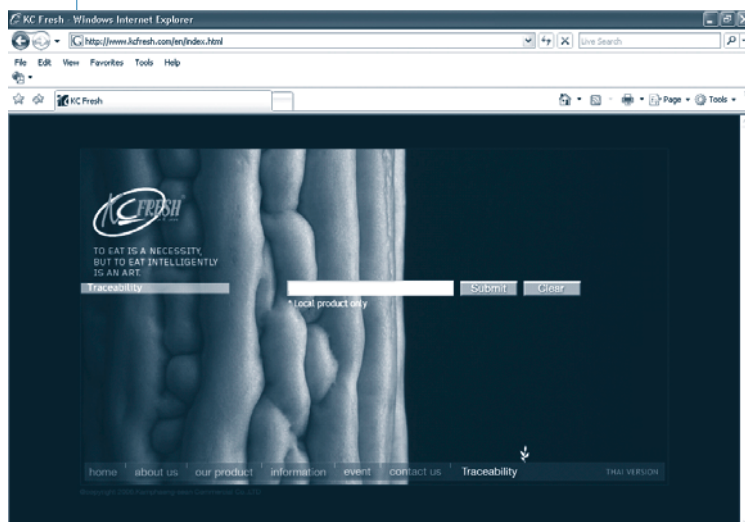
บริษัทฯ ทำการผลิตตามมาตรฐานของ ThaiGAP " และปัจจุบันนี้ผลิตภัณฑ์ผักหรือผลไม้ ที่ส่งจำหน่ายทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศได้รับการรับรองมาตรฐาน GLOBAL G.A.P. แล้ว โดยมาตรฐานของสินค้าของบริษัทฯ ที่จำหน่ายทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศเป็นมาตรฐานเดียวกัน นอกจากนี้ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับระบบ Traceability เพื่อนำมาใช้สนับสนุนการผลิตที่ปลอดภัย สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกค้าและสนับสนุนระบบการผลิต GLOBAL G.A.P. และได้เริ่มนำระบบนี้มาใช้กับผลิตภัณฑ์ของบริษัทฯ แล้ว

สำหรับระบบ Traceability คือระบบที่ลูกค้าสามารถทราบได้ว่าผลิตภัณฑ์ผักหรือผลไม้ที่ซื้อมานั้น เกษตรกรคนไหนเป็นผู้ผลิต แปลงที่ผลิตอยู่ที่ไหน และวันที่เก็บเกี่ยวหรือบรรจุผลผลิตเมื่อไหร่ โดยแนวความคิดนี้มาจากข้อกำหนดข้อหนึ่งในมาตรฐาน GLOBAL G.A.P. ซึ่งเมื่อระบบ Traceability มาใช้กับแปลงที่ได้รับมาตรฐาน GLOBAL G.A.P. ก็สามารถที่จะทราบได้ว่าผลผลิตที่เรารับประทานมีการผลิตมาอย่างไร ใช้สารเคมีอะไรบ้าง และใช้เมื่อไหร่

จากแนวความคิดนี้บริษัทฯ จึงได้ทำการพัฒนาระบบ Traceability ให้อยู่ในรูปแบบของการ On-line ผ่านทางระบบ Internet ด้วยการนำโปรแกรมซอฟต์แวร์และบาร์โค้ดมาใช้ ซึ่งเดิมระบบ Traceability ของบริษัทฯ อยู่ในรูปแบบการจัดการโดยบุคคล ซึ่งลูกค้าจะสามารถทราบข้อมูลการผลิตของผลิตภัณฑ์ได้ จากการติดต่อโดยตรงผ่านทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ และอีเมล ซึ่งมีความยุ่งยากเอกสารมาก และใช้เวลานานในการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งทางคุณชูศักดิ์ ได้กล่าวถึงสาเหตุในการทำการพัฒนาระบบ Traceability ไว้ว่า "ถึงแม้ว่าระบบ Traceability ไม่ใช่เป็นระบบที่จำเป็นในปัจจุบัน และลูกค้าบางรายอาจจะไม่สนใจ แต่ระบบนี้จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและเป็นการยืนยันความปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภคได้ โดยเฉพาะถ้าสินค้าเกิดปัญหาลูกค้าก็สามารถทราบได้ว่าสินค้านั้นมาจากไหน และปัญหาเกิดจากอะไรทำให้สามารถแก้ไขได้ตรงจุด และไม่ส่งผลกระทบต่อภาพรวม"

โดยทางบริษัทฯ จะติดบาร์โค้ดไว้ที่กล่องบรรจุของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ลูกค้าสามารถค้นหาข้อมูลการผลิตได้จากทาง Website ด้วยการใช้รหัสบาร์โค้ดบนผลิตภัณฑ์เป็นรหัสในการค้นหา แต่ในขณะนี้ระบบ Traceability นี้ได้เริ่มใช้เฉพาะผลิตภัณฑ์ผักและผลไม้ที่ส่งออกไปยังกลุ่มประเทศทางยุโรปเท่านั้น และเฉพาะลูกค้าของบริษัทเท่านั้นที่สามารถเข้าไปใช้ระบบนี้ได้ ส่วนในระดับผู้บริโภคยังไม่สามารถเข้าใช้ได้ เพราะลูกค้าส่วนใหญ่ก็มีระบบบาร์โค้ดของตนเองในการขายตรงให้แก่ผู้บริโภค จึงไม่ต้องการให้เกิดความสับสนและอาจจะผิดกฎหมายของประเทศลูกค้า แต่จริงๆ แล้วระบบ Traceability ของบริษัทในระดับผู้บริโภคก็สามารถตรวจสอบได้

ปัจจุบันนี้ทาง GLOBAL G.A.P. ก็มีการพัฒนาระบบ Traceability ให้สมาชิกของGLOBAL G.A.P. สามารถที่จะค้นหาแหล่งที่มาของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองGLOBAL G.A.P. ผ่านทาง Website ของ Google Earth และในอนาคตทาง ThaiGAP จะนำเทคโนโลยี Traceabilityของบริษัทมาใช้กับผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองแปลงตามมาตรฐาน ThaiGAP เพื่อให้ผู้บริโภคทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศจะสามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของผลิตภัณฑ์และเป็นการรับรองว่าผลิตภัณฑ์นี้เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองจาก ThaiGAP อีกด้วย

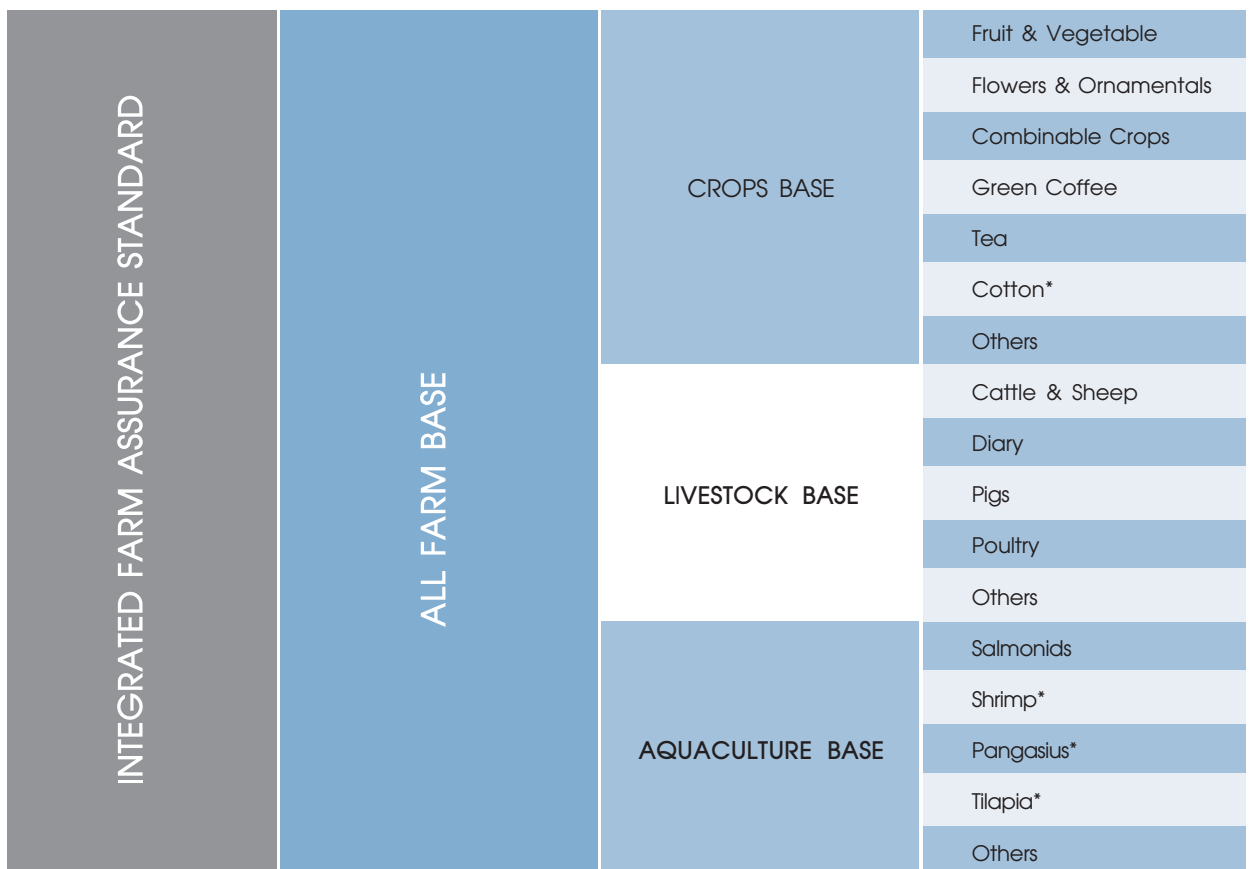

ภาพที่ 1 website ของบริษัทสำหรับการค้นหาข้อมูลของผลิตภัณฑ์

GLOBAL G.A.P.

มาตรฐาน GLOBAL G.A.P. เวอร์ชัน 3 จะแบ่งข้อกำหนดการตรวจเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 All Farm Base ซึ่งเป็นข้อกำหนดพื้นฐานสำหรับทุกสาขาการผลิต ส่วนที่ 2 เป็นข้อกำหนดที่แยกตามสาขาการผลิต ซึ่งแบ่งเป็น 3 สาขา คือ พืช (Crops Base) ปศุสัตว์ (Livestock Base) และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (Aquaculture Base) และส่วนสุดท้ายเป็นข้อกำหนดที่แยกย่อยมาจากส่วนที่ 2 (Sub Scope) เช่น ผักและผลไม้ (FV) กาแฟ (CO) ไม้ดอกไม้ประดับ (FO) สุกกร (PG) สัตว์ปีก (PY) เป็นต้น (ภาพที่ 1)

โดยเนื้อหาของข้อกำหนดสำหรับการตรวจประเมิน GLOBAL G.A.P. เวอร์ชัน 3 สำหรับการปลูกผักและผลไม้ จะประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ

- All Farm Base
- Crops Base
- Fruit & Vegetable

ซึ่งมีเนื้อหาสรุปได้ทั้งหมด 15 หัวข้อใหญ่ ดังนี้

1. การทวนสอบย้อนกลับ (Traceability)
2. การจัดเก็บบันทึกและการตรวจสอบภายใน (Record keeping and internal self-assessment / internal inspection)
3. ประวัติพื้นที่และการจัดการพื้นที่ (Site history and site management)
4. สุขภาพ ความปลอดภัยและสวัสดิการของคนงาน (Workers health, safety and welfare)
5. ขยะ การจัดการมลภาวะ การนำกลับมาใช้ใหม่ การนำมาใช้ใหม่ (Waste and pollution management, recycling and re-use)
6. สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ธรรมชาติ (Environment and conservation)
7. การร้องเรียน (Complaints)
8. การใช้ปุ๋ย (Fertilizer use)
9. การจัดการดิน (Soil management)
10. ผลิตภัณฑ์อารักขาพืช (Plant protection product)
11. การจัดการแมลงแบบผสมผสาน (Integrated pest management)
12. การให้น้ำ/การให้ปุ๋ยร่วมกับน้ำ (Irrigation/ fertigation)
13. วัสดุขยายพันธุ์ (Propagation material)
14. การเก็บเกี่ยว (Harvesting)
15. การจัดการผลผลิตในแปลง (Harvested crop handling)

ซึ่งในเวอร์ชันเดิมมีข้อกำหนดเพียง 14 ข้อ แต่ในเวอร์ชันใหม่จะมีหัวข้อเพิ่มขึ้นจากเวอร์ชันเก่ามา 1 ข้อ คือ การจัดการแมลงแบบผสมผสาน (IPM) โดยเดิมหัวข้อนี้อยู่ในส่วนของหัวข้อผลิตภัณฑ์อารักขาพืช แต่ในเวอร์ชันใหม่จะแยกออกมาเป็นอีกหัวข้อหนึ่ง

สำหรับข้อกำหนดของ GLOBAL G.A.P. เวอร์ชัน 3 พบว่า มีข้อกำหนดหลายข้อที่ยังคงไม่เปลี่ยนแปลง แต่ก็ยังพบว่ามีบางข้อที่มีความผิดเพี้ยนอยู่ เช่น ข้อกำหนดที่ AF 2.2. ซึ่งอยู่ในส่วนของ All Farm base ระบุว่าต้องทำการประเมินความเสี่ยงสำหรับพื้นที่ใหม่ (New agricultural site) หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงความเสี่ยงในพื้นที่เดิม ซึ่งคำนิยามของคำว่า "พื้นที่ใหม่ (New agricultural site)" มีการเข้าใจผิดกันมากกว่า คือ พื้นที่ที่ขอการรับรอง GLOBAL G.A.P. ครั้งแรก แต่คำนิยามของคำว่า "พื้นที่ใหม่" ใน GLOBAL G.A.P. หมายถึง พื้นที่ที่ใช้ทำการผลิตทางการเกษตรครั้งแรก โดยพื้นที่เดิมอาจเคยเป็นพื้นที่ที่เคยทำฟาร์มปศุสัตว์ หรือเคยใช้ทำการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่อาหารมาก่อน เช่น โรงงานทอผ้า โรงพยาบาล เป็นต้น ตัวอย่างเช่น เกษตรกรปลูกมังคุดมา 10 ปี แต่เพิ่งขอการรับรอง GLOBAL G.A.P. ในปีนี้ 11 พื้นที่นี้ถือว่าไม่ใช่พื้นที่ใหม่ ดังนั้น ไม่ต้องทำการประเมินความเสี่ยงในหัวข้อนี้ แต่ถ้าพื้นที่นี้เดิมเป็นฟาร์มเลี้ยงหมู แต่เกษตรกรต้องการเปลี่ยนมาปลูกผัก พื้นที่นี้ต้องประเมินความเสี่ยงก่อนทำการปลูก แต่ถ้าเกษตรกรยังคงเลี้ยงหมูต่อไปและขอรับรอง GLOBAL G.A.P. ก็ไม่ต้องประเมินความเสี่ยงในหัวข้อนี้ ส่วนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงความเสี่ยงในพื้นที่เดิม หมายถึง พื้นที่รอบแปลงปลูกมีการเปลี่ยนแปลง เช่น มีโรงงานมาตั้งใกล้กับบริเวณแปลง ในกรณีนี้ก็ต้องทำการประเมินความเสี่ยงแปลงเช่นกัน

ปุ๋ยเคมี

มาตรฐานตามพระราชบัญญัติปุ๋ย

ปุ๋ยเคมี เป็นปัจจัยที่สำคัญชนิดหนึ่งที่พืชจำเป็นต้องใช้เพื่อการเจริญเติบโต ให้ผลผลิต ออกดอก ออกผล โดยเฉพาะธาตุอาหารหลักหรือธาตุอาหารที่พืชต้องการใช้มากกว่าธาตุอาหารชนิดอื่น คือ “ไนโตรเจน (N) ฟอสฟอรัส (P) และโพแทสเซียม (K)”

ในปี พ.ศ. 2550 ที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการนำเข้าปุ๋ยเคมีจากต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าจากประเทศซาอุดีอาระเบีย เกาหลีใต้ รัสเซีย และจีน คิดเป็นน้ำหนักรวมประมาณ 3.7 ล้านตัน มูลค่ากว่า 37,000 ล้านบาท

คำว่า “ปุ๋ย” ตามพระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปุ๋ย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 หมายความว่า สารอินทรีย์ อินทรีย์สังเคราะห์ อนินทรีย์ หรือ จุลินทรีย์ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นโดยธรรมชาติหรือทำขึ้นก็ตาม สำหรับใช้เป็นธาตุอาหารพืชได้ไม่ว่าโดยวิธีใดหรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเคมีกายภาพหรือชีวภาพในดินเพื่อบำรุงความเติบโตแก่พืช

ปุ๋ยเคมี หมายความว่า ปุ๋ยที่ได้จากรอนินทรีย์หรืออินทรีย์สังเคราะห์ รวมถึงปุ๋ยเชิงเดี่ยว ปุ๋ยเชิงผสม ปุ๋ยเชิงประกอบ และปุ๋ยอินทรีย์เคมี แต่ไม่รวมถึง

1. ปูนขาว ดินมาร์ล ปูนปลาสเตอร์ ยิปซัม โดโลไมต์ หรือสารอื่นที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
2. อนินทรีย์หรืออินทรีย์ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นโดยธรรมชาติหรือทำขึ้นก็ตามที่มีความมุ่งหมาย สำหรับใช้ในการอุตสาหกรรม หรือกิจการอื่น ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในส่วนของปุ๋ยเคมี มีคำบางคำที่เกี่ยวข้อง หรือจัดเป็นปุ๋ยเคมี ได้แก่

- **ปุ๋ยอินทรีย์เคมี** หมายความว่า ปุ๋ยที่มีปริมาณธาตุอาหารรับรองแน่นอนโดยมีปริมาณอินทรีย์วัตถุตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- **ปุ๋ยเชิงเดี่ยว** หมายความว่า ปุ๋ยเคมีที่มีธาตุอาหารหลักธาตุเดียว ได้แก่ ปุ๋ยไนโตรเจน ปุ๋ยฟอสเฟต หรือปุ๋ยโพแทสเซียม
- **ปุ๋ยเชิงผสม** หมายความว่า ปุ๋ยเคมีที่ได้จากการผสมปุ๋ยเคมีชนิดหรือประเภทต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้ได้ธาตุอาหารตามต้องการ
- **ปุ๋ยเชิงประกอบ** หมายความว่า ปุ๋ยเคมีที่ทำขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี และมีธาตุอาหารหลักอย่างน้อย สองธาตุขึ้นไป
- **ธาตุอาหาร** หมายความว่า ธาตุที่มีอยู่ในปุ๋ย และสามารถเป็นอาหารแก่พืชได้
- **ธาตุอาหารหลัก** หมายความว่า ธาตุอาหารไนโตรเจน ฟอสฟอรัส หรือโพแทสเซียม
- **ธาตุอาหารรอง** หมายความว่า ธาตุอาหารแมกนีเซียม แคลเซียม หรือ กำมะถัน
- **ธาตุอาหารเสริม** หมายความว่า ธาตุอาหารเหล็ก แมงกานีส ทองแดง สังกะสี โบรอน โมลิบดีนัม คลอรีน หรือ ธาตุอาหารอื่นที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- **ปริมาณธาตุอาหารรับรอง** หมายความว่า ปริมาณขั้นต่ำของธาตุอาหารหลักที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าแล้วแต่กรณีโดยคิด เป็นจำนวนร้อยละของน้ำหนักสุทธิของปุ๋ยเคมี
- **สารเป็นพิษ** หมายความว่า สารเคมี หรือสิ่งอื่นที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่มนุษย์ สัตว์ พืช จุลินทรีย์สิ่งแวดล้อม หรือทรัพย์สินอื่นใด
- **ปุ๋ยเคมีเสื่อมคุณภาพ** หมายความว่า ปุ๋ยเคมีที่ล้นอายุ หรือถูกกระทบกระเทือนด้วยปัจจัยใดๆ อันทำให้เสื่อมคุณภาพโดยธาตุอาหารลดน้อยลง หรือเปลี่ยนสภาพไป
- **ฉลาก** หมายความว่า รวมถึงรูปรอยประดิษฐ์ หรือข้อความใดๆ สิ่งแสดงไว้ที่ภาชนะ หรือหีบห่อบรรจุปุ๋ย
- **เอกสารกำกับปุ๋ย** หมายความว่า กระดาษหรือวัตถุอื่นใดที่ทำให้ปรากฏความหมายด้วยรูปรอยประดิษฐ์ เครื่องหมาย หรือ ข้อความใดๆ อันเกี่ยวกับปุ๋ย ซึ่งสอดคล้อง หรือรวมไว้กับหรือเป็นส่วนหนึ่งของภาชนะหรือหีบห่อที่บรรจุปุ๋ย และให้หมายความรวมถึงคู่มือประกอบการใช้ปุ๋ยด้วย
- **ผลิต** หมายความว่า ทำ รวบรวมผสม แปรสภาพ ปรับแต่ง เปลี่ยนภาชนะบรรจุหรือหีบห่อ บรรจุหรือแบ่งบรรจุปุ๋ยเคมี
- **นำเข้า** หมายความว่า นำ หรือ ส่งผ่านราชอาณาจักรซึ่งปุ๋ยเคมีโดยมีการขนถ่ายหรือเปลี่ยนยานพาหนะ

ในส่วนของปุ๋ยเคมีมาตรฐาน ตามพระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. 2518, พ.ศ. 2544 นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ออกประกาศ กำหนดปุ๋ยเคมีมาตรฐานประเภทเชิงเดี่ยวต้องมีปริมาณขั้นต่ำหรือขั้นสูงของปริมาณธาตุอาหารรับรองหรือสารเป็นพิษที่ให้มีในปุ๋ยเคมีมาตรฐานหรือลักษณะจำเป็นอย่างอื่นของปุ๋ยเคมีมาตรฐานตามชนิดดังต่อไปนี้

○ ปุ๋ยเคมีแอมโมเนียมซัลเฟต ต้องมีปริมาณธาตุไนโตรเจนทั้งหมด ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของน้ำหนัก ธาตุไนโตรเจนอยู่ในรูปของแอมโมเนียมไนโตรเจน มีลักษณะเป็นเม็ดหรือผง หรือเกร็ดโดยไม่มีการเติมสีหรือปรุงแต่งใดๆ มีความชื้นไม่เกินร้อยละ 3.0 ของน้ำหนัก

○ ปุ๋ยเคมียูเรีย ต้องมีปริมาณธาตุไนโตรเจนทั้งหมด ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 44 ของน้ำหนัก ธาตุไนโตรเจนอยู่ในรูปของยูเรียไนโตรเจนมีปริมาณไบยูเรต ไม่เกินร้อยละ 1.0 ของน้ำหนัก มีลักษณะเป็นเม็ดหรือผลึก โดยไม่มีการเติมสี หรือปรุงแต่งใดๆ มีความชื้นไม่เกินร้อยละ 3.0 ของน้ำหนัก

○ ปุ๋ยเคมีซูเปอร์ฟอสเฟต ต้องมีปริมาณธาตุฟอสฟอรัสอยู่ในรูปของฟอสเฟตที่เป็นประโยชน์ (available P₂O₅) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของน้ำหนัก และมีลักษณะเป็นเม็ดหรือผง โดยไม่มีการเติมสีและมีปริมาณสารหนูไม่เกินร้อยละ 0.5 ของน้ำหนัก มีความชื้นไม่เกินร้อยละ 9.0 ของน้ำหนัก

○ ปุ๋ยเคมีดับเบิลซูเปอร์ฟอสเฟต ต้องมีปริมาณธาตุฟอสฟอรัสอยู่ในรูปของฟอสเฟตที่เป็นประโยชน์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของน้ำหนัก มีลักษณะเป็นเม็ดหรือผง โดยไม่มีการเติมสีและมีปริมาณสารหนูไม่เกินร้อยละ 0.5 ของน้ำหนัก มีความชื้นไม่เกินร้อยละ 9.0 ของน้ำหนัก

○ ปุ๋ยเคมีทริบเบิลซูเปอร์ฟอสเฟต ต้องมีปริมาณธาตุฟอสฟอรัสอยู่ในรูปของฟอสเฟตที่เป็นประโยชน์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 45 ของน้ำหนัก มีลักษณะเป็นเม็ดหรือผง โดยไม่มีการเติมสีและมีปริมาณสารหนูไม่เกินร้อยละ 0.5 ของน้ำหนัก มีความชื้นไม่เกินร้อยละ 9.0 ของน้ำหนัก

○ ปุ๋ยเคมีโพแทสเซียมคลอไรด์ ต้องมีธาตุโพแทสเซียมอยู่ในรูปของโพแทสเซียมที่ละลายน้ำ (Water soluble K₂O) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของน้ำหนัก มีลักษณะเป็นเม็ดหรือเกร็ดหรือผง โดยไม่มีการเติมสี มีความชื้นไม่เกินร้อยละ 3.0 ของน้ำหนัก

○ ปุ๋ยเคมีโพแทสเซียมซัลเฟต ต้องมีปริมาณธาตุโพแทสเซียมอยู่ในรูปของโพแทสเซียมที่ละลายน้ำ (Water soluble K₂O) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 48 ของน้ำหนัก มีลักษณะเป็นเม็ดหรือเกร็ดหรือผงไม่มีการเติมสี มีความชื้นไม่เกินร้อยละ 3.0 ของน้ำหนัก

ในส่วนของปุ๋ยเคมีชนิดอื่น คือ ปุ๋ยเชิงผสมและปุ๋ยเชิงประกอบ ที่มีธาตุอาหารหลักตั้งแต่ 2 ธาตุขึ้นไป ต้องมีปริมาณธาตุอาหารหลักรวมกันไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของน้ำหนักสุทธิของปุ๋ยเคมี และปริมาณธาตุอาหารหลักแต่ละชนิดต้องมีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3.0 ของน้ำหนักสุทธิของปุ๋ยเคมี

แต่ถ้าหากปุ๋ยเชิงเดี่ยวที่มีปริมาณธาตุอาหารรับรองไม่ถึงร้อยละ 20 ของน้ำหนักสุทธิของปุ๋ยเคมี ต้องเป็นสารประกอบหรือมีสูตรโครงสร้างแน่นอน สำหรับปุ๋ยเคมี หินฟอสเฟตให้ขึ้นทะเบียนได้เมื่อมีปริมาณธาตุอาหารรับรองตั้งแต่ร้อยละ 3.0 ของน้ำหนักสุทธิของปุ๋ยเคมี และต้องมีปริมาณฟอสเฟตทั้งหมดไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของน้ำหนักสุทธิของปุ๋ยเคมี

ภาษาหรือที่บ่งบอกรูปลูกเคมีมาตรฐาน ต้องมีฉลากแสดง ดังนี้

- สูตรปุ๋ยเคมี
- ชื่อสามัญหรือชื่อทางเคมี
- ชื่อทางการค้า เครื่องหมายการค้า ตรา
- ปริมาณธาตุอาหารรับรอง
- น้ำหนักสุทธิหรือขนาดบรรจุของปุ๋ยเคมีตามระบบเมตริก
- ชื่อผู้ผลิต และที่ตั้งสำนักงานและสถานที่ผลิตปุ๋ยเคมีเพื่อการค้า
- ชื่อผู้นำเข้าหรือส่งปุ๋ยเข้ามาในราชอาณาจักรและสถานที่ทำการ
- ชื่อทางเคมีและปริมาณของสารพิษที่อยู่ในปุ๋ยเคมี

ภาพแสดงปุ๋ยเคมีมาตรฐานต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการเกษตร	2551. พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปุ๋ย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550, 98 หน้า
ศักดิ์เกษม สุนทรภัทร์	2548 พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. 2518 ผู้ประกอบการค้าปุ๋ยอินทรีย์ เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการเรื่องอุตสาหกรรมปุ๋ยอินทรีย์กับวาระแห่งชาติเกษตรอินทรีย์ ณ โรงแรมมารวย การ์เด็น พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900 23 หน้า

ระเบียบการนำเข้าสินค้าเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร

สหรัฐอเมริกา และ ญี่ปุ่น เป็นตลาดส่งออกสินค้าเกษตรกรรมที่สำคัญของประเทศไทย ด้วยมูลค่าส่งออก ในปี พ.ศ. 2550 เท่ากับ 159,401.9 และ 144,660.7 ล้านบาท ตามลำดับ (ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร) ซึ่งไม่เพียงแต่ 2 ประเทศที่เป็นคู่ค้าสำคัญของประเทศไทยเท่านั้น ประเทศอื่นๆ ทั่วโลก อาทิ สหภาพยุโรป สาธารณรัฐประชาชนจีน ต่างก็มีระเบียบการนำเข้าที่ค่อนข้างเข้มงวด โดยเฉพาะกับสินค้าในกลุ่มเกษตรกรรมและสินค้าอุตสาหกรรมเกษตร ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัยจากการบริโภคอาหารที่ได้จากผลผลิตทางการเกษตร ประมง หรือปศุสัตว์ รวมทั้งลดความเสี่ยงของการเกิดโรคที่อาจแพร่ระบาดกับสัตว์และพืช จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ส่งออกไทยควรศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบการนำเข้าสินค้าอย่างเคร่งครัด เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกศุลกากรของประเทศคู่ค้าต่างๆ กักกันสินค้า อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจแก่ผู้ส่งออกได้

ระเบียบการนำเข้าสินค้าเกษตรกรรมและสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรที่สำคัญ มีดังนี้

- **"สหรัฐอเมริกา"** : หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับและควบคุมการนำเข้าผลิตภัณฑ์อาหารและส่วนประกอบของอาหาร ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ของสหรัฐฯ หรือเรียกย่อๆ ว่า "USFDA" โดยสินค้าอาหารนั้น ต้องผลิตจากโรงงานที่ผ่านการรับรองระบบวิเคราะห์อันตราย และจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (Hazard Analysis and Critical Control Point: HACCP) เพื่อป้องกันอันตรายที่เกิดจากเชื้อโรค สารพิษ และวัตถุแปลกปลอมที่อาจตกค้างอยู่ในอาหาร

สำหรับกฎระเบียบการนำเข้า พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช ของกระทรวงเกษตรของสหรัฐฯ นั้น ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตาม

- **"ระเบียบข้อตกลงด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures: SPS)"** ขององค์การการค้าโลก (WTO) โดยต้องมีการประเมินความเสี่ยงบนพื้นฐานของหลักการทางวิทยาศาสตร์

- **"มาตรฐานความทนทานต่อสารเคมีกำจัดโรคและแมลง (Pesticides) สารเคมีกำจัดวัชพืช (Herbicides) และสารเคมีกำจัดเชื้อรา (Fungicides)"** ที่ใช้ในการรบกวนการผลิตทางการเกษตร ครอบคลุมผลผลิตที่ผ่านกรรมวิธีทางเคมีทั้งหมด ซึ่งออกโดยหน่วยงานคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (The Environmental Protection Agency: EPA) โดยผู้ผลิตต้องใช้สารเคมีประเภทที่ลงทะเบียนให้ใช้ได้กับผลผลิต หรือกลุ่มของผลผลิตเฉพาะประเภท (Q-Label)

- **"Pest Risk Assessment (PRAs)"** อ้างอิงระเบียบขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ หรือ FAO โดยต้องทำการวิเคราะห์ชนิดของศัตรูพืชที่อาจก่อความเสียหายทางเศรษฐกิจแก่อาณาเขตของผู้นำเข้า และต้องประเมินผลแนวโน้มที่จะก่อความเสียหายของศัตรูพืชนั้นๆ ซึ่งยังไม่เคยตรวจพบ หรือตรวจพบแล้วในพื้นที่ปลูก แต่อยู่ภายใต้การควบคุม

โดยสินค้าพืชและผลิตภัณฑ์จากพืช ส่วนใหญ่ไม่ได้รับอนุญาตให้นำเข้าสหรัฐอเมริกา ยกเว้นกรณีเพื่อการบริโภคเท่านั้น โดยต้องได้รับใบอนุญาตนำเข้า หรือใบรับรองจากหน่วยงานตรวจสอบพืชและสัตว์ (Animal & Plant Health Inspection Service: APHIS) รวมทั้งต้องได้รับใบรับรองปลอดศัตรูพืช แต่ทั้งนี้ พืชและผลิตภัณฑ์จากพืชบางรายการที่ได้รับใบอนุญาตหรือใบรับรองแล้ว อาจถูกกักกัน ณ ด่านนำเข้า เพื่อตรวจสอบภายใต้กฎระเบียบมาตรการ และเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้นอีกครั้ง เช่น การนำเข้าผักและผลไม้ต้องผ่านการประเมินค่าความเสี่ยงต่อโรคและแมลง หรือ PRAs เพื่อลดความเสี่ยงจากการแพร่ระบาดของศัตรูพืชชนิดใหม่ที่มีถิ่นกำเนิดจากต่างประเทศ

นอกจากนี้ กฎหมายอาหาร ยา และเครื่องสำอาง ของ USFDA กำหนดให้ต้องแสดงฉลากเปิดอาหารของประเทศแหล่งกำเนิด (Country of origin labeling) ที่ชัดเจน

สำหรับสินค้าอาหารที่ไม่ได้มาตรฐาน อาทิ พบว่ามี FILTHY หรือสิ่งน่ารังเกียจ สิ่งเน่าเสียบางส่วนหรือทั้งหมด มีเศษผงปะปน มีการแก้ไขปรับปรุงฉลาก หรือติดฉลากไม่ถูกต้อง เป็นต้น อาจถูกยึดเพื่อทำลายหรือส่งกลับประเทศต้นทาง และในบางกรณีผู้ส่งออกอาจต้องแจ้งข้อมูลเพิ่มเติมตามที่ USFDA กำหนด ได้แก่ รายละเอียดของสินค้า ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิตสินค้า ผู้จัดส่งสินค้า ประเทศแหล่งกำเนิดสินค้า (ประเทศที่ตั้งของโรงงานผลิต) รหัสผลิตภัณฑ์เพื่อระบุประเภทของสินค้า เป็นต้น

● **"ญี่ปุ่น"** : กฎหมาย/ระเบียบสินค้าด้านเกษตรกรรมที่สำคัญหลักๆ ประกอบด้วย 3 กฎระเบียบ ได้แก่

○ **"Food Sanitation Law"** เป็นกฎหมายว่าด้วยการป้องกันผลเสียที่เกิดจากอาหารและการบรรจุหีบห่อ (อยู่ในความดูแลของกระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการ) กฎหมายนี้ ห้ามการจำหน่ายอาหารหรือผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมที่อาจจะเป็นพิษต่อร่างกาย มีการกำหนดมาตรฐานและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสารอาหาร สินค้าอาหารที่ต้องการนำเข้าญี่ปุ่นจะต้องได้รับการสุ่มตรวจสอบส่วนผสมอาหารว่าเป็นไปตามกฎระเบียบของกฎหมายนี้หรือไม่

○ **"Plant Quarantine Law"** เป็นกฎหมายที่ว่าการป้องกันอันตรายจากการนำเข้าพืชที่มีโรคพืชและโรคแมลง (อยู่ในความดูแลของกระทรวงเกษตร ป่าไม้และประมง) โดยจะมีการสุ่มตรวจสอบส่วนผสมอาหารว่าตรงตามกฎระเบียบของกฎหมายนี้ หรือไม่

○ **"มาตรฐานสารเคมีทางการเกษตรตกค้างระบบ Positive List"** สารสำคัญของกฎระเบียบนี้ คือ สำหรับสารเคมีใดๆ ที่ไม่ได้มีการกำหนดค่า MRL ต้องผ่านค่ามาตรฐาน Uniform limit ระดับ 0.01 ppm โดยเหตุผลของการกำหนดค่าดังกล่าว เนื่องมาจากถึงแม้ว่าฟาร์มของผู้ผลิต

เองจะไม่ได้ใช้สารเคมี แต่สารเคมีอาจฟุ้งกระจาย และ/หรือ ได้รับมาจากฟาร์มอื่นที่มีการพ่นยา

● **"สหภาพยุโรป (EU)"** : กฎระเบียบการนำเข้าที่ผู้ประกอบการต้องทำความเข้าใจและปฏิบัติให้ได้ตาม ข้อกำหนดของสหภาพยุโรป เพื่อให้สามารถรักษาดุลยภาพนี้เอาไว้ได้ รวมทั้งสามารถทำการค้ากับสหภาพยุโรปได้อย่างไร้อุปสรรค ประกอบด้วย

○ **"กฎระเบียบด้านสุขอนามัยอาหาร (General Food Hygiene)"** คณะกรรมาธิการยุโรปได้บังคับให้ผู้ส่งสินค้าอาหารเข้า EU ต้องมีการปฏิบัติที่สอดคล้องตามข้อกำหนดด้านสุขอนามัยอาหาร และครอบคลุมข้อกำหนดด้านเชื้อจุลินทรีย์ (อ้างอิงมาตรฐาน HACCP) และสุขอนามัยอาหารตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยระเบียบด้านสุขอนามัยอาหารนี้ ทาง EU กำหนดขึ้นมาเพื่อให้ทดแทนระเบียบเดิม ซึ่งมีความซับซ้อนและยุ่งยากต่อการนำมาปฏิบัติ

หากผลิตภัณฑ์อาหารที่นำเข้าจากประเทศนอก EU มีปัญหาด้านสุขอนามัย คณะกรรมาธิการยุโรปสามารถที่จะสั่งการระงับการนำเข้าสินค้าอาหารจากประเทศนั้นๆ ได้ หรืออาจออกมาตรการป้องกันพิเศษสำหรับสินค้าที่นำเข้าจากประเทศนั้นๆ

● "กฎระเบียบด้านสารปนเปื้อน (Contaminants)" กำหนดระดับสารตกค้างสูงสุดที่อนุญาตให้ตกค้างได้ในผลิตภัณฑ์อาหาร (Maximum Residue Levels: MRLs) ซึ่ง EU ได้พิจารณากำหนดค่าโดยอ้างอิงจากข้อมูลขององค์การมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (Codex Alimentarius) อาทิ ระดับการตกค้างของยาปราบศัตรูพืชชนิดต่างๆ คณะกรรมาธิการยุโรปได้กำหนด ระดับการตกค้างของยาปราบศัตรูพืชในสินค้าอาหารตามกฎเกณฑ์กลางที่ 76/896/ EEC, 86/362/EEC, 86/363/EEC และ 90/642/ EC ซึ่งครอบคลุมผลิตภัณฑ์ผักและผลไม้ และผลิตภัณฑ์จากพืชตัวอย่างเช่น ชนิดของยาปราบศัตรูพืชมียาฆ่าแมลง 0.15 mg/kg ได้แก่ Phosphamidon ยาฆ่าแมลง 0.2 mg/kg ได้แก่ Dodine, Omethoate, Parathion - methyl เป็นต้น

นอกจากนี้ การนำเข้าสินค้าเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร ผู้ประกอบการนำเข้าต้องมีใบรับรองปลอดศัตรูพืช และต้องแสดงฉลาก GMOs ที่บรรจุภัณฑ์ด้วย

และเพื่อเป็นการลดอัตราความเสี่ยงอันตรายต่อผู้บริโภค EU ได้ประกาศระเบียบแม่บทเกี่ยวกับวัสดุสัมผัสอาหาร (ประกาศใช้นับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2547) กำหนดให้วัสดุและบรรจุภัณฑ์ที่สัมผัสอาหารต้องมีความปลอดภัย ไม่ใช่สารเคมีต้องห้าม หรือส่งผ่านสารเคมีในระดับที่จะทำให้อาหารไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยออกเป็นระเบียบ "เรื่องแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการผลิตวัสดุและบรรจุภัณฑ์ที่สัมผัสอาหาร (GMP)" เพื่อบังคับใช้กับผู้ผลิตในประเทศสมาชิก EU โดยจะมีผลอย่างเป็นทางการในทุกประเทศสมาชิก ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2551

สาระสำคัญของระเบียบว่าด้วย GMP ดังกล่าว ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพ โดยผู้ผลิตจะต้องคำนึงถึงจำนวนบุคลากร ความรู้ความสามารถที่เหมาะสมและสอดคล้องกับงานที่ทำ ระบบควบคุมคุณภาพ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับข้อกำหนดตามแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการผลิตวัสดุสัมผัสอาหาร และต้องกำหนดมาตรการแก้ไข

ปัญหา เพื่อรองรับในกรณีไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดในระเบียบ GMP ได้ รวมทั้งต้องมีระบบเอกสารเพื่อเก็บข้อมูลรายละเอียดการผลิต สูตรการผลิต กระบวนการผลิตภาชนะและบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้ผู้ผลิตปฏิบัติตามได้

"สาธารณรัฐประชาชนจีน": หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านเกษตรกรรม คือ General Administration of Quality Supervision Inspection and Quarantines (AQSIQ) ซึ่งกฎระเบียบที่สำคัญของสินค้าเกษตรกรรมที่ส่งไปจำหน่ายยังประเทศจีนนั้น แปลงปลูกของเกษตรกรไทยต้องได้รับการจดทะเบียนจากกรมวิชาการเกษตร ปราศจากแมลงวันผลไม้ (กรณีที่มีการปลูก) และมีเงื่อนไขเป็นไปตามสุขอนามัยพืช นอกจากนี้ ต้องได้รับใบอนุญาตนำเข้า และใบรับรองปลอดศัตรูพืช

อ้างอิง:

1. ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, www.oae.go.th
2. กรมวิชาการเกษตร, www.doa.go.th
3. สำนักบริหารการนำเข้าส่งออกสินค้าทั่วไป กรมการค้าต่างประเทศ
4. ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM Bank)
5. www.thaiceotokyo.jp

สัมนาครบรอบ 39 ปี สมอ.

เมื่อวันที่ 31 มีนาคมที่ผ่านมา ฝ่ายหน่วยตรวจ ร่วมกับฝ่ายบริหารกลยุทธ์ (แผนกบริหารความสัมพันธ์ลูกค้า) และฝ่ายรับรองระบบ ได้ร่วมจัดปฐมนิเทศน์ เนื่องในโอกาสวันครบรอบวันคล้ายวันสถาปนา สมอ. ครบรอบ 39 ปี ภายใต้หัวข้อ "39 ปี สมอ. บทบาทและทิศทางการพัฒนามาตรฐานไทย" เพื่อแสดงบทบาทและทิศทางการพัฒนามาตรฐาน ซึ่งในปัจจุบันดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 และพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ ณ ห้องมิราเคิลแกรนด์บอลรูม โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ โดยได้รับความสนใจและการตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้เข้าร่วมสัมมนา

สัมนาการเตรียมความพร้อมในการตรวจประเมินมาตรฐานแรงงานไทย

ฝ่ายหน่วยตรวจ (IBD) จัดสัมมนา "การเตรียมความพร้อมในการตรวจประเมินมาตรฐานแรงงานไทย" หรือ มรท. 8001 ให้แก่สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงานโดย วิทยากรหัวหน้า

ผู้ตรวจประเมิน คุณธนภัทร ปิยะภากร คุณศุภวรรณ สท้านไตรภพ และคุณวรรณพร ชุ่มอินทร์ เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2551 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ กรุงเทพฯ

สัมนา Focus Group

ฝ่ายหน่วยตรวจ (IBD) จัดสัมมนา Focus Group ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2551 ณ โรงแรมเกียอัน จ.สระบุรี โดยมีผู้แทนสถานประกอบการต่างๆ เข้าร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ในการจัดทำระบบมาตรฐานการจัดการของสถานประกอบการเกี่ยวกับอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ภายใต้หัวข้อ "การยศาสตร์ (ERGONOMICS)" โดยวิทยากร ผศ.นริศ เจริญพร จากคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำหรับกำหนดการจัดสัมมนา Focus Group ครั้งต่อไป จะจัดขึ้น ณ โรงแรมเจบีหาดใหญ่ จ.สงขลา ในวันที่ 23 มิ.ย. 51 ผู้สนใจสามารถเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ คุณปณิสร (ทุ) ฝ่ายหน่วยตรวจ โทร 02-617-1727 ต่อ 221 หรือ Email: ibd@mascl.or.th

Our News and Activities

คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จาก อย. เข้าเยี่ยมชมการดำเนินการของ สรอ.

คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ได้เข้าเยี่ยมชมการดำเนินการของสถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ (สรอ.) เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2551 โดยผู้อำนวยการสถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ ดร.สันติ กนกนภาพร ให้การต้อนรับ และผู้อำนวยการฝ่ายรับรองระบบ คุณสำราญ สอนผึ้ง กล่าวบรรยายและตอบข้อซักถามเกี่ยวกับระบบคุณภาพของสถาบันฯ พร้อมนำคณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ อย. เข้าเยี่ยมชมการทำงานของฝ่ายต่างๆ

คณะผู้แทนจากหน่วยงานต่างประเทศเข้าเยี่ยมชมการดำเนินการของ สรอ.

เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2551 ผู้แทนจาก IQNet Association (เครือข่ายการรับรองนานาชาติ) โดย Mr. Tony Di Palma (Managing Director) เข้าหารือ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการรับรองและนวัตกรรมใหม่ รวมทั้ง สร้างโอกาสความร่วมมือด้านการรับรองมาตรฐานระบบการจัดการ และเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2551 คณะผู้แทน China National Accreditation Service for Conformity Assessment หรือ CNAS พร้อมเจ้าหน้าที่จากสถาบันมาตรวิทยา และสถาบันมาตรฐานอิเล็กทรอนิกส์จากสาธารณรัฐประชาชนจีน เข้าเยี่ยมชมและศึกษาการดำเนินงานด้านการรับรองระบบการจัดการ QMS, EMS และ HACCP ของสถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ โดยผู้อำนวยการสถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ ดร.สันติ กนกนภาพร และผู้บริหารฝ่ายต่างๆ ให้การต้อนรับ

ยุคทองของชาวนา

"โอ้ยนาย! ข้าวขายได้ราคาดีขึ้นก็จริง แต่ค่าใส่หุ้มนักก็ขึ้นสูงเหมือนกันนะนาย" เป็นคำบอกกล่าวที่ได้รับ หลังจากที่ผมเอ่ยคำทักทายกับชาวนาคนหนึ่งที่คุ้นเคยกันพอสมควร แกส่ายอกว่า "ข้าวปีนี้อาดี ทำทางอาจจะรวยกันใหญ่แล้ว" ชาวนาที่ผมได้สัมผัสมาวันนี้ เขามีวิธีการวางแผนและจัดการกับอาชีพของเขาได้ดีทีเดียว

ชาวยัยกลางคนผู้ซึ่งยังรักษาอาชีพของบรรพบุรุษตนไว้อย่างเหนียวแน่น สบตาที่ผมเล็กน้อยก่อนที่จะเอ่ยต่ออย่างฉะฉานว่า "ดีครับ ดีเลยทีเดียว ปีสองปีมานี้ ข้าวราคาดีขึ้น แต่อย่างว่าแหละนาย อะไร? มันก็แพงขึ้นตามราคาข้าวไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นค่านุ้ยเอย สอริโมนเอย ยาม่าพญา ยาม่าแมลงเอย" ผมได้ตอบอย่างผู้กระหายที่ยากู้ทันทีว่า "อ้าว...แล้วแบบนี้ข้าวที่ขายได้ราคาแพงขึ้น จะได้กำไรไหมเนี่ยอา" ชาวยัยกลางคนซึ่งผิวกายดำกร้านไปด้วยฤทธิ์ของไอแดดเอ่ยตอบพร้อมรอยยิ้มที่มุมปากน้อยๆ ว่า "ก็พอได้อยู่ครับ ปีนี้ผมปลดหนี้ปลดสินไปได้โขอยู่ทีเดียว"

การทำนานั้นจะทำได้กี่ครั้งต่อปี ขึ้นอยู่กับปริมาณของน้ำที่จะมีให้ใช้ระหว่างทำนาเป็นสำคัญ ในรายชื่อของคุณอาท่านนี้ พื้นที่เกษตรกรรมตั้งอยู่ที่อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี ท่านว่าทำได้ปีละสองหน (บางปีอาจถึงสามหน) แต่แต่ละครั้งจะใช้เวลาตั้งแต่เตรียมนาไปจนกระทั่งเก็บเกี่ยวเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 4 เดือน หรือ 120 วันพอดิบพอดี ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ของข้าวด้วย ในกรณีนี้เป็น**ข้าวสายพันธุ์หอมปทุมธานี 1** ถามว่าทำไมถึงต้องเป็นข้าวพันธุ์นี้ คำตอบที่ได้ก็คือ เพราะว่าข้าวพันธุ์นี้ เป็นพันธุ์ที่พิสูจน์แล้วว่าค่อนข้างที่จะให้น้ำหนักที่ดี เม็ดข้าวมีขนาดใหญ่ มีความทนทานต่อโรคสูง แล้วยังสามารถเจริญเติบโตแข่งกับต้นหญ้าได้อีกด้วย

มาถึงข้อมูลเรื่องนุ้ยบ้าง การให้ปุ๋ยแก่ต้นข้าวนี้ก็แล้วแต่สูตรของชาวนาแต่ละพื้นที่ บางเจ้าก็ให้สามครั้ง แต่บางเจ้าให้ปุ๋ยแค่สองครั้ง แต่ให้อีกครั้งเป็นพวกสอริโมนบำรุงดิน ใบ และผลผลิตแทน โดยครั้งแรกจะเริ่มใส่ปุ๋ยตอนที่หลังจากหว่านข้าวไปแล้วเป็นเวลาหนึ่งเดือน จากนั้นก็จะไปให้อีกครั้งหรือสองครั้ง ก็ตอนบำรุงข้าวให้ออกทรงดังๆ หรือให้ได้เมล็ดข้าวที่มีน้ำหนักสูง แบ่งมาก

สำหรับการเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่ชาวนาจะเก็บเกี่ยวกันเอง แต่ไม่ได้ใช้เกี่ยวเกี่ยวเหมือนเมื่อสมัยก่อน เดียวนี้ชาวนายุคไฮเทค เขาใช้รถเกี่ยวเกี่ยวผลผลิตกันแล้ว ด้วยเหตุผลที่ว่า หากให้ผู้ซื้อข้าวมาเก็บเองนะหรือครับ ชาวนาก็จะโดนกดราคาซื้ออีกเยอะพอสมควรเลยทีเดียว แล้วเรื่องพื้นที่ทำนาก็สำคัญเหมือนกันนะครับ เพราะถ้าเขาทำก็ต้องมีต้นทุนส่วนนี้เพิ่มขึ้นด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเคยทราบมาว่า ราคาข้าวทำนาต่อไร่ต่อปีนั้น มิได้ขึ้นกับผู้เช่ากับผู้ให้เช่าเท่านั้น หากแต่จะต้องเป็นราคากลาง ประมาณว่าไม่สูงและต่ำจนเกินไป เมื่อเทียบเคียงกับพื้นที่เพาะปลูกบริเวณเดียวกัน

RICE

ทำอย่างไรให้รวย? ผมคิดแล้วคิดอีก ก็เลยขอสรุปมาตามที่ผมได้ทราบข้อมูลจากคุณอาท่านนี้มาดังนี้ ก่อนอื่นเลย ชาวนาไม่ควรทำนาแต่เพียงอย่างเดียวครับ เพราะมันเสี่ยงเกินไป ในกรณีที่น้ำปีนั้นไม่พอหรือบางปีก็มากเกินไปจนท่วม ควรมีการกระจายความเสี่ยง โดยการทำเกษตรกรรมแบบผสมผสาน กล่าวคือ มีการปลูกไม้ผล ไม้ล้มลุก เลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด รวมถึงการขุดบ่อเลี้ยงปลา นอกจากนี้เราจะใช้ประโยชน์จากการทำกิจกรรมแบบผสมผสานนี้ โดยทางตรงก็คือการบริโภคในครัวเรือนแล้ว เมื่อผลผลิตเหลือจากความต้องการ เราก็สามารถขายสินค้าเกษตรเหล่านั้นออกไปยังตลาด หรือแม้กระทั่งแลกเปลี่ยนเป็นสิ่งของต่างๆ กับเพื่อนบ้านนอกจากนี้ ชาวนาควรที่จะลดต้นทุนการทำนา โดยที่ผลผลิตต้องไม่ลดลง ด้วยการหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ให้มากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการเตรียมนา โดยการติดต้นข้าวที่เก็บเกี่ยวไปแล้วให้ย่อยแทนการเผา ซึ่งการติดข้าวนั้น นอกจากจะไม่ลายความสมบูรณ์ของหน้าดินแล้ว ยังเป็นการเพิ่มสารอาหารให้กับดินอีกด้วย ชาวนาบางท่านหัวคิดดีกว่านั้น ทำฮอร์โมนใช้เอง โดยการนำผลไม้และผักต่างๆ ที่เหลือจากการบริโภคมาทำการหมัก ซึ่งไม่เพียงจะปลอดภัยต่อตัวเองเมื่อใช้ฉีดพ่นเท่านั้น แต่ยังเป็นการลดต้นทุนจากการต้องซื้อสินค้าเหล่านั้นจากพ่อค้าสารเคมีอีกด้วย

พูดถึงการเก็บเกี่ยวให้ได้ราคาดีบ้างครับ สิ่งที่ชาวนาพึงระวังก็คือ ถ้ามีข้าวที่พบว่าไม่ใช่สายพันธุ์ที่นำมาปลูกเป็นหลัก (ข้าวแดงข้าวดัง) ขึ้นปนอยู่ในแปลงนา ก็ควรที่จะทำการกำจัดเสียก่อนที่จะรอให้ข้าวพันธุ์ไมดีนั้นแย่งน้ำแย่งปุ๋ย จนกระทั่งตั้งท้องออกรวงแล้วเก็บไปขายปนกับข้าวสายพันธุ์หลักที่ปลูก ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อราคาข้าวเปลือกที่ชาวนาจะนำไปขายต่อยังโรงสีเลยครับ

ท้ายสุดนี้ สิ่งที่เราคาดไม่ถึง (ไม่เพียงแต่ชาวนานะครับ) นั่นคือ การใช้ชีวิตอย่างพอเพียงนั่นเองครับ กินใช้แต่พอดี มีเหลือก็ขาย เก็บหอมรอมริบไว้ใช้เป็นทุนรอนในการทำนารอบต่อๆ ไป โดยที่ไม่ต้องไปกู้หนี้ยืมสินเขามาทำเป็นงูกินหางตัวเอง การพินิจไม่ยุ่ง สุรายาเมาไม่แตะ แล้วท่านก็จะประสบความสำเร็จจากการทำนา เหมือนเช่นคุณอาท่านที่ผมได้นำมาเล่าให้ท่านฟังนี้ครับ

อ้างอิง: กรมการข้าว , www.ricethailand.go.th

Inspection Services

Now Available From MASCI

- **Q-Mark** ■ **QWL** ■ **TLS 8001**
- **Code of Conduct** ■ **Supplier Audit**
- **Inspect for TIS Mark**

Management System Certification Institute (Thailand)

1025, 11th floor, Yakult Building, Phaholyothin Road, Samsen Nai,
Phayathai, Bangkok 10400, Thailand

Tel. 02-617-1727 Fax. 02-617-1708 Contact : Saowanee (Phai) Ext. 221

www.masci.or.th / E-mail : ibd@masci.or.th

